नं० ५३८१-घ
धातुरूपावली (व्याकरणम्)
पत्राणि १तः ४ अभावात् ३८ पत्राण्यत्र
(अपूर्णम्)

धातुरूपावली (व्याकरणम्)

आदितः ४ पत्राणि नोपलब्धानि ५ संख्यातः ४१ संख्या पर्य्यन्तं ३८ पत्राणि सन्त्यत्र (अपूर्णम्)

सत्तार्थकाद्भूधातोः कर्तरि वर्तमाने लट्

सः	भवति	वह होता है
तौ	भवतः	वे होते हैं दो
ते	भवन्ति	वे सब होते हैं

इति प्रथमपुरुषः

त्वम्	भवसि	तू होता है
युवाम्	भवथः	तुम होते हो
यूयम्	भवथ	

इति मध्यमपुरुषः

अहम्	भवामि	मैं होता हूं
आवाम्	भवावः	हम होते हैं
वयम्	भवामः	

इत्युत्तम पुरुषः

२ अनद्यतने परोक्षभूते लिट्

सः	बभूव	वह परोक्ष में हुआ
तौ	बभूवतुः	वे परोक्ष में हुए
ते	बभूवुः	

इति प्रथम पुरुषः

म.	त्वम्	बभूविथ	तूपरोक्षमेंहुआ
पा.पु.	युवाम्	बभूवथुः	
५	यूयम्	बभूव	तुमपरोक्षमेंहुए

इतिमध्यमपुरुषः

अहम्	बभूव	मैंपरोक्षमें हुआ
आवाम्	बभूविव	
वयम्	बभूविम	हमपरोक्षमें हुए

इत्युत्तमपुरुषः॥

अनद्यतनभविष्यदर्थेलुट्

सः	भविता	वह कल होगा
तौ	भवितारौ	वेकल होंगे
ते	भवितारः	

इतिप्रथमपुरुषः

त्वम्	भवितासि	तूंकल होगा
युवाम्	भवितास्थः	तुमकल होंगे
यूयम्	भवितास्थ	

इतिमध्यमपुरुषः

अहम् भवितास्मि मैं कल हूंगा
आवाम् भवितास्वः हम कल होंगे
वयम् भवितास्मः

इत्युत्तमपुरुषः

सामान्यभविष्यदर्थे लृट्

सः भविष्यति वह होगा
तौ भविष्यतः
ते भविष्यन्ति वे होंगे

इति प्रथमपुरुषः

त्वम् भविष्यसि तूं होगा
युवाम् भविष्यथः तुम होगे
यूयम् भविष्यथ

इति मध्यमपुरुषः

अहम् भविष्यामि मैं हूंगा
आवाम् भविष्यावः हम होंगे
वयम् भविष्यामः

इत्युत्तमपुरुषः

स॰
पा॰ ३॰
९

विध्यादावाशिषि च लोट्

सः	भवतु	वह होवे
तौ	भवतात्	
ते	भवताम्	वे होवें
	भवन्तु	

इति प्रथम पुरुषः

त्वम्	भव	तू हो
	भवतात्	
युवाम्	भवतम्	तुम हो
यूयम्	भवत	

6

इति मध्यम पुरुषः

अहम्	भवानि	मैं होऊं
आवाम्	भवाव	
वयम्	भवाम	हम होवें

उत्तम पुरुषः

अनद्यतनभूते लङ्॰

सः	अभवत्	वह कल हुआ
तौ	अभवताम्	
ते	अभवन्	वे कल हुये

इतिप्रथमपुरुषः

त्वम् अभवः तूंकल हुआ

युवाम् अभवतम् तुमकल हुए

यूयम् अभवत

इतिमध्यमपुरुषः

अहम् अभवम् मैंकल हुआ

आवाम् अभवाव हमकल हुए

वयम् अभवाम

इत्युत्तमपुरुषः

विध्यादौ लिङ्

सः भवेत् वह होवे

तौ भवेताम् वे होवें

ते भवेयुः

इतिप्रथमपुरुषः

त्वम् भवेः तू हो

युवाम् भवेतम् तुम हो

यूयम् भवेत

इतिमध्यमपुरुषः

उ· अहम् भवेयम् मैं होऊं
पा· २· आवाम् भवेव हम होवें
७ वयम् भवेम

इत्युत्तम पुरुषः

आशीरर्थे लिङ्.

सः भूयात् वह होवे
तौ भूयास्ताम् वे होवें
ते भूयासुः

इति प्रथम पुरुषः

7

त्वम् भूयाः तू हो
युवाम् भूयास्तम् तुम हो
यूयम् भूयास्त

इति मध्यम पुरुषः

अहम् भूयासम् मैं होऊं
आवाम् भूयास्व
वयम् भूयास्म हम होवें

इत्युत्तम पुरुषः

सामान्यभूते लुङ्.

सः	अभूत्	वह हुआ
तौ	अभूताम्	वे हुए
ते	अभूवन्	

इति प्रथमपुरुषः

त्वम्	अभूः	तू हुआ
युवाम्	अभूतम्	
यूयम्	अभूत	तुम हुए

इति मध्यमपुरुषः

अहम्	अभूवम्	मैं हुआ
आवाम्	अभूव	हम हुए
वयम्	अभूम	

इत्युत्तमपुरुषः

हेतुहेतुमद्भावे लृङ्.

सः	अभविष्यत्	वह होगा
तौ	अभविष्यताम्	वे होंगे
ते	अभविष्यन्	

इति प्रथमपुरुषः

भ.
प्र.पु.
८

त्वम्	भविष्यसि	तू होगा
युवाम्	भविष्यथः	तुम होगे
यूयम्	भविष्यथ	

इतिमध्यमपुरुषः

अहम्	भविष्यामि	मैं हूंगा
आवाम्	भविष्यावः	हम होंगे
वयम्	भविष्यामः	

इत्युत्तमपुरुषः

लृङ् लकार के ये सम्पूर्णरूप अके
ले प्रयुक्त नहीं होते किन्तु दूसरी क्रि
या के साथ प्रयुक्त होते हैं

जैसा

सुवृष्टिश्चेदभविष्यत्तर्हिसुभिक्षमभवि
ष्यत्

इसका अर्थ यह है कि यदि अच्छी वृष्टि
होती तो सुभिक्ष होता इसीरीतिसे सब
रूपोंका अर्थ जानना चाहिये

व्रजगतौ

व्रजधातु गमनार्थ कहै

लट्

सः व्रजति
तौ व्रजतः
ते व्रजन्ति
इति प्रथमपुरुषः

त्वम् व्रजसि
युवाम् व्रजथः
यूयम् व्रजथ
इति मध्यमपुरुषः

अहम् व्रजामि
आवाम् व्रजावः
वयम् व्रजामः
इत्युत्तम पुरुषः

लिट्

सः वव्राज
तौ वव्रजतुः
ते वव्रजुः
इति प्रथम पुरुषः

त्वम् वव्रजिथ
युवाम् वव्रजथुः
यूयम् वव्रज
इति मध्यम पुरुषः

अहम् वव्राज वव्रज
आवाम् वव्रजिव
वयम् वव्रजिम
इत्युत्तम पुरुषः

सः व्रजिता
तौ व्रजितारौ
ते व्रजितारः
इति प्रथम पुरुषः

त्वम् व्रजितासि
युवाम् व्रजितास्थः
यूयम् व्रजितास्थ
इति मध्यम पुरुषः

स. अहम् व्रजितास्मि
धा. ३. आवाम् व्रजितास्वः
१ वयम् व्रजितास्मः

इत्युत्तम पुरुषः

लृट्

सः व्रजिष्यति
तौ व्रजिष्यतः
ते व्रजिष्यन्ति

इति प्रथम पुरुषः

त्वम् व्रजिष्यसि
युवाम् व्रजिष्यथः
यूयम् व्रजिष्यथ

इति मध्यम पुरुषः

अहम् व्रजिष्यामि
आवाम् व्रजिष्यावः
वयम् व्रजिष्यामः

इत्युत्तम पुरुषः

लोट्

सः व्रजतु
व्रजतात्

तौ व्रजताम्
ते व्रजन्तु

इति प्रथम पुरुषः

त्वम् व्रज व्रजतात्
युवाम् व्रजतम्
यूयम् व्रजत

इति मध्यम पुरुषः

अहम् व्रजानि
आवाम् व्रजाव
वयम् व्रजाम

इत्युत्तम पुरुषः

लङ्

सः अव्रजत्
तौ अव्रजताम्
ते अव्रजन्

इति प्रथम पुरुषः

त्वम् अव्रजः
युवाम् अव्रजतम्
यूयम् अव्रजत

इति मध्यम पुरुषः

अहम् व्रजान्
आवाम् व्रजाव
वयम् व्रजाम

इत्युत्तमपुरुषः

विधिलिङ्.

सः व्रजेत्
तौ व्रजेताम्
ते व्रजेयुः

इतिप्रथमपुरुषः

त्वम् व्रजेः
युवाम् व्रजेतम्
यूयम् व्रजेत

इतिमध्यमपुरुषः

अहम् व्रजेयम्
आवाम् व्रजेव
वयम् व्रजेम

इत्युत्तम पुरुषः

आशीर्लिङ्.

सः व्रज्यात्
तौ व्रज्यास्ताम्
ते व्रज्यासुः

इतिप्रथम पुरुषः

त्वम् व्रज्याः
युवाम् व्रज्यास्तम्
यूयम् व्रज्यास्त

इतिमध्यम पुरुषः

अहम् व्रज्यासम्
आवाम् व्रज्यास्व
वयम् व्रज्यास्म

इत्युत्तम पुरुषः

सः अव्राजीत्
तौ अव्राजिष्टाम्
ते अव्राजिषुः

इतिप्रथम पुरुषः

त्वम् अव्राजीः
युवाम् अव्राजिष्टम्
यूयम् अव्राजिष्ट

इतिमध्यम पुरुषः

अहम् अव्राजिषम्
आवाम् अव्राजिष्व
वयम् अव्राजिष्म

इत्युत्तम पुरुषः

लृङ्.

स
धा०रू०
१०

सः	प्रवर्तिष्यत	ननन्द	नन्दितास्मि
तौ	प्रवर्तिष्यताम्	ननन्दतुः	नन्दितास्वः
ते	प्रवर्तिष्यन्	ननन्दुः	नन्दितास्मः
इति प्रथमपुरुषः		प्र०	उ०
त्वम्	प्रवर्तिष्यः	ननन्दिथ	लृट्
युवाम्	प्रवर्तिष्यते	ननन्दथुः	नन्दिष्यति
यूयम्	प्रवर्तिष्यत	ननन्द	नन्दिष्यति
इति मध्यमपुरुषः		म०	नन्दिष्यंति
अहम्	प्रवर्तिष्यम्	ननन्द	प्र०
आवाम्	प्रवर्तिष्याव	ननन्दिव	नन्दिष्यसि
वयम्	प्रवर्तिष्याम	ननन्दिम	नन्दिष्यथः
इत्युत्तमपुरुषः		उ०	नन्दिष्यथ
टुनदि समृद्धौ			
नदि धातुः समृद्ध्यर्थके है		लुट्	म०
लट्		नन्दिता	नन्दिष्यामि
नन्दति	नन्दथ	नन्दितारौ	नन्दिष्यावः
नन्दतः	म०	नन्दितारः	नन्दिष्यामः
		प्र०	उ०
नन्दन्ति	नन्दामि	नन्दितासि	लोट्
प्र०	नन्दावः	नन्दितास्थः	नन्दतु नन्दतात्
नन्दसि	नन्दामः	नन्दितास्थ	नन्दताम्
नन्दथः	उ०	म०	नन्दन्तु
	लिट्		

10

प्र०
नन्द नन्दतात्
नन्दतम्
नन्दत
म०
नन्दानि
नन्दाव
नन्दाम
उ०
लङ्.
अनन्दत्
अनन्दताम्
अनन्दन्
प्र०
अनन्दः
अनन्दतम्
अनन्दत
म०
अनन्दम्
अनन्दाव

अनन्दाम
उ०
विधिलिङ्.
नन्देत्
नन्देताम्
नन्देयुः
प्र०
नन्देः
नन्देतम्
नन्देत
म०
नन्देयाम्
नन्देव
नन्देम
उ०
आशीर्लिङ्.
नन्द्यात्
नन्द्यास्ताम्
नन्द्यासुः
प्र०

नन्द्याः
नन्द्यास्तम्
नन्द्यास्त
म०
नन्द्यासम्
नन्द्यास्व
नन्द्यास्म
उ०
लुङ्.
अनन्दीत्
अनन्दिष्टाम् छा
अनन्दिषुः
प्र०
अनन्दीः
अनन्दिष्टम्
अनन्दिष्ट
म०
अनन्दिषम्
अनन्दिष्व
अनन्दिष्म
उ०
लृङ्.

स. अनन्दिष्यत अनन्दिष्यः अनन्दिष्यम्
धा. २. अनन्दिष्यताम् अनन्दिष्यतम् अनन्दिष्याव
॥ अनंन्दिष्यन् अनन्दिष्यत अनन्दिष्याम
प्र० म० उ०

अतसातत्यगमने

अतधातु सातत्यार्थके है

लट्	आततः	प्र०
अतति	आतुः	अतितासि
अततः	प्र०	अतितास्थः
अतन्ति	आतिथ	अतितास्थ
प्र०	आतथुः	म०
अतसि	आत	अतितास्मि
अतथः	म०	अतितास्वः
अतथ	आत	अतितास्मः
म०	आतिव	उ०
अतामि	आतिम	लृट्
अतावः	उ०	अतिष्यति
अतामः	लुट्	अतिष्यतः
उ०	अतिता	अतिष्यन्ति
लिट्	अतितारौ	प्र०
आत	अतितारः	

अतिष्यसि
अतिष्यथः
अतिष्यथ
म०
अतिष्यामि
अतिष्यावः
अतिष्यामः
उ०
लोट्
अततु
अततात्
अतताम्
अतन्तु
प्र०
अत
अततात्
अततम्
अतत
म०
अतानि
अताव
अताम
उ०
लङ्
आतत्
आतताम्
आतन्
प्र०
आतः
आततम्
आतत
म०
आतम्
आताव
आताम
उ०
विधिलिङ्
अतेत्
अतेताम्
अतेयुः
प्र०
अतेः
अतेतम्
अतेत
म०
अतेयम्
अतेव
अतेम
उ०
आशीर्लिङ्
अत्यात्
अत्यास्ताम्
अत्यासुः
प्र०
अत्याः
अत्यास्तम्
अत्यास्त
म०
अत्यासम्
अत्यास्व
अत्यास्म
उ०
लुङ्
आतीत्

स्त॰
धा॰ ३॰
१२

प्रतिष्ठाम्
प्रतिष्ठः
प्र॰
प्रातीः
प्रतिष्ठम्
प्रतिष्ठ
म॰
प्रतिष्ठम्

प्रतिष्ठ
प्रतिष्ठ
उ॰
लङ्
प्रातिष्ठत्
प्रातिष्ठताम्
प्रातिष्ठन्
प्र॰

प्रातिष्ठः
प्रातिष्ठतम्
प्रातिष्ठत
म॰
प्रातिष्ठम्
प्रातिष्ठाव
प्रातिष्ठाम
उ॰

गद व्यक्तायां वाचि
गद धातु स्पष्ट भाषणार्थ के है

लट्
गदति
गदतः
गदन्ति
प्र॰
गदसि
गदथः
गदथ
म॰
गदामि

गदावः
गदामः
उ॰
लिट्
जगाद
जगदतुः
जगदुः
प्र॰
जगदिथ
जगदथुः

जगद
म॰
जगाद जगद
जगदिव
जगदिम
उ॰
लुट्
गदिता
गदितारौ
गदितारः
प्र॰

गदितासि
गदितास्थः
गदितास्थ
म०
गदितास्मि
गदितास्वः
गदितास्मः
उ०
लृट्.
गदिष्यति
गदिष्यतः
गदिष्यन्ति
प्र०
गदिष्यसि
गदिष्यथः
गदिष्यथ
म०
गदिष्यामि
गदिष्यावः
गदिष्यामः

उ०
लोट्
गदतु गदतात्
गदताम्
गदन्तु
प्र०
गद गदतात्
गदतम्
गदत
म
गदानि
गदाव
गदाम
उ०
लङ्
अगदत्
अगदताम्
अगदन्
प्र०
अगदः

अगदतम्
अगदत
म०
अगदम्
अगदाव
अगदाम
उ०
विधिलिङ्.
गदेत्
गदेताम्
गदेयुः
प्र०
गदेः
गदेतम्
गदेत
म०
गदेयम्
गदेव
गदेम
उ०

स. धा. रू. १२

आशीर्लिङ्

प्र०	म०	उ०
गद्यात्	गद्याः	गद्यासम्
गद्यास्ताम्	गद्यास्तम्	गद्यास्व
गद्यासुः	गद्यास्त	गद्यास्म

लङ्

प्र०

अगादीत्	अगदीत्
अगादिष्टाम्	अगदिष्टाम्
अगादिषुः	अगदिषुः

13

म०

अगादीः	अगदीः
अगादिष्टम्	अगदिष्टम्
अगादिष्ट	अगदिष्ट

उ०

अगादिषम्	अगदिषम्
अगादिष्व	अगदिष्व
अगादिष्म	अगदिष्म

प्र०	म०	उ०
अगदिष्यत्	अदिष्यः	अगदिष्यम्
अगदिष्यताम्	अगदिष्यतम्	अगदिष्याव
अगदिष्यन्	अगदिष्यत	अगदिष्याम

खोदृ भक्षणे

खोदृ धातु भक्षणार्थक है

प्र० खोदतृ

लट्

खोदति
खोदतः
खोदन्ति
प्र०

खोदसि
खोदथः
खोदथ
म०

खोदामि
खोदावः
खोदामः
उ०

लिट्

चखोद
चखोदतुः
चखोदुः
प्र०

चखोदिथ
चखोदथुः
चखोद
म०

चखोद
चखोदिव
चखोदिम
उ०

लुट्

खोदिता
खोदितारौ
खोदितारः
प्र०

खोदितासि
खोदितास्थः
खोदितास्थ
म०

खोदितास्मि
खोदितास्वः
खोदितास्मः
उ०

लृट्

खोदिष्यति
खोदिष्यतः
खोदिष्यन्ति
प्र०

खोदिष्यसि
खोदिष्यथः
खोदिष्यथ
म०

खोदिष्यामि
खोदिष्यावः
खोदिष्यामः
उ०

स॰ खोदतात् ता
धा॰ ३॰ खोदताम्
खोदन्तु
१४
प्र०
खवाद खोदतात्
खोदतम्
खोदत
म०
खोदानि
खोदाव
खोदाम
उ०
लङ्
अखोदत्
अखोदताम्
अखोदन्
प्र०
अखोदः
अखोदतम्
अखोदत

15

म०
अखोदम्
अखोदाव
अखोदाम
उ०
विधिलिङ्
खोदेत्
खोदेताम्
खोदेयुः
प्र०
खोदेः
खोदेतम्
खोदेत
म०
खोदेयम्
खोदेव
खोदेम
उ०
आशीर्लिङ्
खोद्यात्

खोद्यास्ताम्
खोद्यासुः
प्र०
खोद्याः
खोद्यास्तम्
खोद्यास्त
म०
खोद्यासम् म
खोद्यास्व
खोद्यास्म
उ०
लुङ्
अखोदीत्
अखोदिष्टाम्
अखोदिषुः
प्र०
अखोदीः
अखोदिष्टम्
अखोदिष्ट
म०

अवादिषम्	अवादिष्यत्	अवादिष्यतम्
अवादिष्व	अवादिष्यताम्	अवादिष्यत
अवादिष्म	अवादिष्यन्	म०
उ०	प्र०	अवादिष्यम्
		अवादिष्याव
लृङ्.	अवादिष्यः	अवादिष्याम
		उ०

अर्द गतौ याचने च

अर्दधातुगत्यर्थक औरयाचनार्थकहै

लट्	लिट्	लुट्
अर्दति	आनर्द	अर्दिता
अर्दतः	आनर्दतुः	अर्दितारौ
अर्दन्ति	आनर्दुः	अर्दितारः
प्र०	प्र०	प्र०
अर्दसि	आनर्दिथ	अर्दितासि
अर्दथः	आनर्दथुः	अर्दितास्थः
अर्दथ	आनर्द	अर्दितास्थ
म०	म०	म०
अर्दामि	आनर्द	अर्दितास्मि
अर्दावः	आनर्दिव	अर्दितास्वः
अर्दामः	आनर्दिम	अर्दितास्मः
उ०	उ०	उ०

सू.
धा. ३.
१५

15

लृट्
अर्हिष्यति
अर्हिष्यतः
अर्हिष्यन्ति
प्र०
अर्हिष्यसि
अर्हिष्यथः
अर्हिष्यथ
म०
अर्हिष्यामि
अर्हिष्यावः
अर्हिष्यामः
उ०
लोट्
अर्हतु अर्हतात्
अर्हताम्
अर्हन्तु
प्र०
अर्ह अर्हतात्
अर्हतम्

अर्हत
म०
अर्हाणि
अर्हाव
अर्हाम
उ०
लङ्
आर्हत्
आर्हताम्
आर्हन्
प्र०
आर्हः
आर्हतम्
आर्हत
म०
आर्हम्
आर्हाव
आर्हाम
उ०
विधिलिङ्

अर्हेत्
अर्हेताम्
अर्हेयुः
प्र०
अर्हेः
अर्हेतम्
अर्हेत
म०
अर्हेयम्
अर्हेव
अर्हेम
उ०
आशीर्लिङ्
अर्ह्यात्
अर्ह्यास्ताम्
अर्ह्यासुः
प्र०
अर्ह्याः
अर्ह्यास्तम्
अर्ह्यास्त
म०

अघ्यासम्
अघ्यास्वः
अघ्यास्म
उ०
लुङ्
आदीत्
आदिष्टाम्
आदिषुः
प्र०
आदीः

आदिष्टम्
आदिष्ट
म
आदिषम्
आदिष्व
आदिष्म
उ
लृङ्
आदिष्यत्
आदिष्यताम्
इदि परमैश्वर्ये

आदिष्यन्
प्र०
आदिष्यः
आदिष्यतम्
आदिष्यत
म०
आदिष्याव
आदिष्याम
आदिष्यम्
उ०

आदिष्यम्

इति धात्व परमैश्वर्यार्थके हे

लट्

इन्दति
इन्दतः
इन्दन्ति
प्र०
इन्दसि
इन्दथः
इन्दथ
म०
इन्दामि
इन्दावः
इन्दामः
उ०

इन्दाञ्चकार
इन्दाञ्चक्रतुः
इन्दाञ्चक्रुः
इन्दाम्बभूव
इन्दाम्बभूवतुः
इन्दाम्बभूवुः
प्र०
इन्दामास
इन्दामासतुः
इन्दामासुः

स० धा० रू० १९

इन्धाञ्चकरिथ	इन्धाम्बभूविथ	इन्धामासिथ
इन्धाञ्चकर्थ	इन्धाम्बभूवथुः	इन्धामासथुः
इन्धाञ्चक्रथुः	इन्धाम्बभूव	इन्धामास
इन्धाञ्चक्र	म०	
इन्धाञ्चकार	इन्धाम्बभूव	इन्धामास
इन्धाञ्चकर	इन्धाम्बभूविव	इन्धामासिव
इन्धाञ्चकृव	इन्धाम्बभूविम	इन्धामासिम
इन्धाञ्चकृम	उ०	
लुट्	इन्धितास्मः	
इन्धिता	उ०	इन्धिष्यामि
इन्धितारौ	लृट्	इन्धिष्यावः
इन्धितारः	इन्धिष्यति	इन्धिष्यामः
प्र०	इन्धिष्यतः	उ०
इन्धितासि	इन्धिष्यन्ति	लोट्
इन्धितास्थः	प्र०	इंदत इन्देतात्
इन्धितास्थ	इन्धिष्यसि	इन्दताम्
म०	इन्धिष्यथः	इन्दत
इन्धितास्मि	इन्धिष्यथ	प्र०
इन्धितास्वः	म०	

16

इन्द इन्दतात्
इन्दतम्
इन्दत
म०
इन्दानि
इन्दाव
इन्दाम
उ०
लङ्
ऐन्दत्
ऐन्दताम्
ऐन्दन्
प्र०
ऐन्दः
ऐन्दतम्
ऐन्दत
म०
ऐन्दम्
ऐन्दाव
ऐन्दाम

उ०
विधिलिङ्
इन्देत्
इन्देताम्
इन्देयुः
प्र०
इन्देः
इन्देतम्
इन्देत
म०
इन्देयम्
इन्देव
इन्देम
उ०
आशीर्लिङ्
इन्द्यात्
इन्द्यास्ताम्
इन्द्यासुः
प्र०
इन्द्याः

इन्द्यास्तम्
इन्द्यास्त
म०
इन्द्यासम्
इन्द्यास्व
इन्द्यास्म
उ०
लुङ्
ऐन्दीत्
ऐन्दिष्टाम्
ऐन्दिषुः
प्र०
ऐन्दीः
ऐन्दिष्टम्
ऐन्दिष्ट
म०
ऐन्दिषम्
ऐन्दिष्व
ऐन्दिष्म
उ०

स्त.
धा. ३.
१२

लृङ्	प्र०	पेन्दिष्यम्
पेन्दिष्यत्	पेन्दिष्यतः	पेन्दिष्याव
पेन्दिष्यताम्	पेन्दिष्यतम्	पेन्दिष्याम
पेन्दिष्यन्	पेन्दिष्यत	उ०
	म०	

मन्त्वष्टौ

मन्त्वयातग्रन्थार्थकैदे

लट्	लिट्	लुट्
मन्त्वति	ममन्त्व	मन्त्विता
मन्त्वतः	ममन्त्वतुः	मन्त्वितारौ
मन्त्वन्ति	ममन्त्वुः	मन्त्वितारः
प्र०	प्र०	प्र०
मन्त्वसि	ममन्त्विथ	मन्त्वितासि
मन्त्वथः	ममन्त्वथुः	मन्त्वितास्थः
मन्त्वथ	ममन्त्व	मन्त्वितास्थ
म०	म०	म०
मन्त्वामि	ममन्त्व	मन्त्वितास्मि
मन्त्वावः	ममन्त्विव	मन्त्वितास्वः
मन्त्वामः	ममन्त्विम	मन्त्वितास्मः
उ०	उ०	उ०

17

लृट्

सविष्यति

सविष्यतः

सविष्यन्ति

प्र

सविष्यसि

सविष्यथः

सविष्यथ

म०

सविष्यामि

सविष्यावः

सविष्यामः

उ०

लोट्

सुवतु सुवतात्

सुवताम्

सुवन्तु

प्र०

सुव सुवतात्

सुवत

सुवत

म०

सुवानि

सुवाव

सुवाम

उ०

लङ्

असुवत्

असुवताम्

असुवन्

प्र०

असुवः

असुवतम्

असुवत

म०

असुवम्

असुवाव

असुवाम

उ०

विधिलिङ्

सुवेत्

सुवेताम्

सुवेयुः

प्र०

सुवेः

सुवेतम्

सुवेत

म०

सुवेयम्

सुवेव

सुवेम

उ०

आशीर्लिङ्

सूयात्

सूयास्ताम्

सूयासुः

प्र०

सूयाः

सूयास्तम्

सूयास्त

म०

शु॰
धा॰ ३॰
१८

शुच्यासम्	अशोचिष्टम्	अशोचिष्यन्
शुच्यास्व	अशोचिष्ट	प्र०
शुच्यास्म	म०	अशोचिष्यः
उ०	अशोचिषम्	अशोचिष्यतम्
लुङ्	अशोचिष्व	अशोचिष्यत
अशोचीत्	अशोचिष्म	म०
अशोचिष्टाम्	उ०	अशोचिष्यम्
अशोचिषुः	लृङ्	अशोचिष्याव
प्र०	अशोचिष्यत्	अशोचिष्याम
अशोचीः	अशोचिष्यताम्	उ०

षिधु गत्याम्

षिधधातुगमनार्थक है

लट्	सेधथ	सिषेध
सेधति	म०	सिषिधतुः
सेधतः	सेधामि	सिषिधुः
सेधन्ति	सेधावः	प्र०
प्र०	सेधामः	सिषेधिथ
सेधसि	उ०	सिषिधथुः
सेधथः	लिट्	सिषिध
		म०

सिषेव
सिषेविव
सिषेविम
उ०
लुट्
सेविता
सेवितारौ
सेवितारः
प्र
सेवितासि
सेवितास्थः
सेवितास्थ
म०
सेवितास्मि
सेवितास्वः
सेवितास्मः
उ०
ऌट्
सेविष्यति
सेविष्यतः

सेविष्यन्ति
प्र०
सेविष्यसि
सेविष्यथः
सेविष्यथ
म०
सेविष्यामि
सेविष्यावः
सेविष्यामः
उ०
लोट्
सेवतु सेवतात्
सेवताम्
सेवन्तु
प्र०
सेव सेवतात्
सेवतम्
सेवत
म०
सेवानि

सेवाव
सेवाम
उ०
लङ्.
असेवत्
असेवताम्
असेवन्
प्र०
असेवः
असेवतम्
असेवत
म०
असेवम्
असेवाव
असेवाम
उ०
विधिलिङ्.
सेवेत्
सेवेताम्
सेवेयुः
प्र०

सू.
धा.रू.
१९

सेधेः
सेधेतम्
सेधेत
म०
सेधेयम्
सेधेव
सेधेम
उ०
आशीर्लिङ्
सिध्यात्
सिध्यास्ताम्
सिध्यासुः
प्र०
सिध्याः
सिध्यास्तम्
सिध्यास्त
म०
सिध्यासम्
सिध्यास्व
सिध्यास्म
उ०
लुङ्
असेधीत्
असेधिष्टाम्
असेधिषुः
प्र०
असेधीः
असेधिष्टम्
असेधिष्ट
म०
असेधिषम्
असेधिष्व
असेधिष्म
उ०
लृङ्
असेधिष्यत्
असेधिष्यताम्
असेधिष्यन्
प्र०
असेधिष्यः
असेधिष्यतम्
असेधिष्यत
म०
असेधिष्यम्
असेधिष्याव
असेधिष्याम
उ०

19

नर्द शब्दे
नर्द धातु शब्दार्थक है
लट्

नर्दति
नर्दतः
नर्दन्ति
प्र०
नर्दसि
नर्दथः
नर्दथ
म०
नर्दामि
नर्दावः
नर्दामः
उ०
लिट्
ननर्द
ननर्दतुः
ननर्दुः
प्र०
ननर्दिथ
ननर्दथुः
ननर्द

म०
ननर्द
ननर्दिव
ननर्दिम
उ०
लुट्
नर्दिता
नर्दितारौ
नर्दितारः
प्र०
नर्दितासि
नर्दितास्थः
नर्दितास्थ
म०
नर्दितास्मि
नर्दितास्वः
नर्दितास्मः
उ०
लृट्
नर्दिष्यति

नर्दिष्यतः
नर्दिष्यन्ति
प्र०
नर्दिष्यसि
नर्दिष्यथः
नर्दिष्यथ
म०
नर्दिष्यामि
नर्दिष्यावः
नर्दिष्यामः
उ०
लोट्
नर्दतु नर्दतात्
नर्दताम्
नर्दन्तु
प्र०
नर्द नर्दतात्
नर्दतम्
नर्दत
म०

स॰
धा॰ रू॰
२०

20

नर्दानि
नर्दाव
नर्दाम
उ०
लङ्.
अनर्दत्
अनर्दताम्
अनर्दन्
प्र०
अनर्दः
अनर्दतम्
अनर्दत
म०
अनर्दम्
अनर्दाव
अनर्दाम
उ०
विधिलिङ्.
नर्देत्
नर्देताम्

नर्देयुः
प्र०
नर्देः
नर्देतम्
नर्देत
म०
अनर्दम्
अनर्दाव
अनर्दाम
उ०
विधिलिङ्.
नर्देत्
नर्देताम्
नर्देयुः
प्र०
नर्दे
नर्देतम्
नर्देत
म०
नर्देयम्

नर्देव
नर्देम
उ०
आशीर्लिङ्.
नर्द्यात्
नर्द्यास्ताम्
नर्द्यासुः
प्र०
नर्द्याः
नर्द्यास्तम्
नर्द्यास्त
म०
नर्द्यासम्
नर्द्यास्व
नर्द्यास्म
उ०
लुङ्.
अनर्दीत्
अनर्दिष्टाम्
अनर्दिषुः
प्र०

अनर्दीः
अनर्दिष्टम्
अनर्दिष्ट
म०
अनर्दिषम्
अनर्दिष्व
अनर्दिष्म
उ०
लृङ्
अनर्दिष्यत्
अनर्दिष्यताम्
अनर्दिष्यन्
प्र०
अनर्दिष्यः
अनर्दिष्यतम्
अनर्दिष्यत
म०
अनर्दिष्यम्
अनर्दिष्याव
अनर्दिष्याम
उ०

गर्द शब्दे
गर्दधातु शब्दार्थकहै

लट्
गर्दति
गर्दतः
गर्दन्ति
प्र०
गर्दसि
गर्दथः
गर्दथ
म०
गर्दामि
गर्दावः
गर्दामः
उ०
लिट्
जगर्द
जगर्दतुः
जगर्दुः
प्र०
जगर्दिथ
जगर्दथुः
जगर्द
म०
जगर्द
जगर्दिव
जगर्दिम
उ०
लुट्
गर्दिता
गर्दितारौ
गर्दितारः
प्र०

सा.
धा. रू.
२१

21/1

गर्दितासि
गर्दितास्थः
गर्दितास्थ
म०
गर्दितास्मि
गर्दितास्वः
गर्दितास्मः
उ०
लृट्
गर्दिष्यति
गर्दिष्यतः
गर्दिष्यन्ति
प्र०
गर्दिष्यसि
गर्दिष्यथः
गर्दिष्यथ
म०
गर्दिष्यामि
गर्दिष्यावः
गर्दिष्यामः

उ०
लोट्
गर्दतु गर्दताम्
गर्दताम्
गर्दतु
प्र०
गर्द गर्दतात्
गर्दतम्
गर्दत
म
गर्दानि
गर्दाव
गर्दाम
उ०
लङ्
अगर्दत्
अगर्दताम्
अगर्दन्
प्र०
अगर्दः

अगर्दतम्
अगर्दत
म०
अगर्दम्
अगर्दाव
अगर्दाम
उ०
विधिलिङ्
गर्देत्
गर्देताम्
गर्देयुः
प्र०
गर्देः
गर्देतम्
गर्देत
म०
गर्देयम्
गर्देव
गर्देम
उ०

𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆛𑆳𑆩𑇀	𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆮	𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆪
𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑆶𑆂	𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆩	𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆪𑆠𑆁
𑆥𑇀𑆫𑇇	𑆇𑇇	𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆪𑆠
𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆵𑆂	𑆬𑆸𑆕𑇀	𑆩𑇇
𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆛𑆩𑇀	𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆪𑆠𑇀	𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆪𑆩𑇀
𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆛	𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆪𑆠𑆳𑆁	𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆪𑆳𑆮
𑆩𑇇	𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆪𑆤𑇀	𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑇀𑆪𑆳𑆩
𑆃𑆓𑇀𑆫𑆱𑆴𑆰𑆩𑇀	𑆥𑇀𑆫𑇇	𑆇𑇇

𑆤𑆫𑇀𑆢𑆯𑆧𑇀𑆢𑆼

𑆤𑆫𑇀𑆢𑆣𑆳𑆠𑆶 𑆯𑆧𑇀𑆢𑆳𑆫𑇀𑆡𑆑𑆂

𑆬𑆛𑇀	𑆤𑆫𑇀𑆢𑆳𑆩𑆴	𑆤𑆤𑆫𑇀𑆢𑆴𑆡
𑆤𑆫𑇀𑆢𑆠𑆴	𑆤𑆫𑇀𑆢𑆳𑆮𑆂	𑆤𑆤𑆫𑇀𑆢𑆡𑆶𑆂
𑆤𑆫𑇀𑆢𑆠𑆂	𑆤𑆫𑇀𑆢𑆳𑆩𑆂	𑆤𑆤𑆫𑇀𑆢
𑆤𑆫𑇀𑆢𑆤𑇀𑆠𑆴	𑆇𑇇	𑆩𑇇
𑆥𑇀𑆫𑇇	𑆬𑆴𑆛𑇀	𑆤𑆤𑆫𑇀𑆢
𑆤𑆫𑇀𑆢𑆱𑆴	𑆤𑆤𑆫𑇀𑆢	𑆤𑆤𑆫𑇀𑆢𑆴𑆮
𑆤𑆫𑇀𑆢𑆡𑆂	𑆤𑆤𑆫𑇀𑆢𑆠𑆶𑆂	𑆤𑆤𑆫𑇀𑆢𑆴𑆩
𑆤𑆫𑇀𑆢𑆡	𑆤𑆤𑆫𑇀𑆢𑆶𑆂	𑆇
𑆩𑇇	𑆥𑇀𑆫𑇇	𑆬𑆶𑆛𑇀

धा २१

नर्दिता	म॰	अनर्दताम्
नर्दितारौ	नर्दिष्यामि	अनर्दन्
नर्दितारः	नर्दिष्यावः	प्र॰
प्र॰	नर्दिष्यामः	अनर्दः
नर्दितासि	उ॰	अनर्दतम्
नर्दितास्थः	लोट्	अनर्दत
नर्दितास्थ	नर्दतु नर्दतात्	म॰
म॰	नर्दताम्	अनर्दम्
अनर्दितास्मि	नर्दन्तु	अनर्दाव
नर्दितास्वः	प्र॰	अनर्दाम
नर्दितास्मः	नर्द नर्दतात्	उ॰
उ॰	नर्दतम्	विधिलिङ्
लृट्	नर्दत	नर्देत्
नर्दिष्यति	म॰	नर्देताम्
नर्दिष्यतः	नर्दानि	नर्देयुः
नर्दिष्यन्ति	नर्दाव	प्र॰
प्र॰	नर्दाम	नर्देः
नर्दिष्यसि	उ॰	नर्देतम्
नर्दिष्यथः	लङ्	नर्देत
नर्दिष्यथ	अनर्दत्	म॰

21

1/2

आशीर्लिङ्.	लुङ्.	लृङ्.
गर्ह्यात्	अगर्हीत्	अगर्हिष्यत्
गर्ह्यास्ताम्	अगर्हिष्टाम्	अगर्हिष्यताम्
गर्ह्यासुः	अगर्हिषुः	अगर्हिष्यन्
प्र०	प्र०	प्र०
गर्ह्याः	अगर्हीः	अगर्हिष्यः
गर्ह्यास्तम्	अगर्हिष्टम्	अगर्हिष्यतं
गर्ह्यास्त	अगर्हिष्ट	अगर्हिष्यत
म०	म०	म०
गर्ह्यासम्	अगर्हिषम्	अगर्हिष्याम्
गर्ह्यास्व	अगर्हिष्व	अगर्हिष्याव
गर्ह्यास्म	अगर्हिष्म	अगर्हिष्याम
उ०	उ०	उ०

णद अव्यक्ते शब्दे

णदधातुरव्यक्तशब्दार्थकोऽस्ति

लट्		
नदति	नदसि	नदामि
नदतः	नदथः	नदावः
नदन्ति	नदथ	नदामः
प्र	म०	उ०

लिट्
ननाद
नेदतुः
नेदुः
प्र०

स.
धा.१.
११

नेदिथ
नेदथुः
नेद
म०
ननाद ननद
नेदिव
नेदिम
उ०
लुट्
नदिता
नदितारौ
नदितारः
प्र०
नदितासि
नदितास्थः
नदितास्थ
म०
नदितास्मि
नदितास्वः
नदितास्मः

उ०
लृट्
नदिष्यति
नदिष्यतः
नदिष्यन्ति
प्र०
नदिष्यसि
नदिष्यथः
नदिष्यथ
म
नदिष्यामि
नदिष्यावः
नदिष्यामः
उ
लोट्
नदतु नदतात्
नदताम्
नदन्तु
प्र०
नद नदतात्

नदतम्
नदत
म०
नदानि
नदाव
नदामः
उ०
लङ्.
अनदत्
अनदताम्
अनदन्
प्र०
अनदः
अनदतम्
अनदत
म०
अनदम्
अनदाव
अनदाम
उ०

22

विधिलिङ्
नदेत्
नदेताम्
नदेयुः
प्र०

नदेः
नदेतम्
नदेत
म०

नदेयम्
नदेव
नदेम
उ०

आशीर्लिङ्
नद्यात्
नद्यास्ताम्
नद्यासुः
प्र०

नद्याः
नद्यास्तम्
नद्यास्त
म०

नद्यासम्
नद्यास्व
नद्यास्म
उ०

लुङ्

अनदीत् अनादीत्
अनदिष्टाम् अनादिष्टाम्
अनदिषुः अनादिषुः
प्र०

अनदीः अनादीः
अनदिष्टम् अनादिष्टम्
अनदिष्ट अनादिष्ट
म०

अनदिषम् अनादिषम्
अनदिष्व अनादिष्व
अनदिष्म अनादिष्म
उ०

स० पा० रू० २२

लृङ्
अनरिष्यत्
अनरिष्यताम्
अनरिष्यन्
प्र०
अनरिष्यः
अनरिष्यतम्
अनरिष्यत
म०
अनरिष्यम्
अनारिष्याव
अनरिष्याम
उ०

कृ वर्षावरणयोः

कृधातु वर्षा और आवरणार्थक है

लट्
करति
करतः
करन्ति
प्र०
करसि
करथः
करथ
म०
करामि
करावः
करामः
उ०

लिट्
चकार
चकरतुः
चकरुः
प्र०
चकरिथ
चकरथुः
चकर
म०
चकार चकर
चकरिव
चकरिम
उ०

लुट्
करिता
करितारौ
करितारः
प्र०
करितासि
करितास्थः
करितास्थ
म०
करितास्मि
करितास्वः
करितास्मः
उ०

लृट्
करिष्यति
करिष्यतः
करिष्यन्ति
प्र०
करिष्यसि
करिष्यथः
करिष्यथ
म०

23

करिष्यामि
करिष्यावः
करिष्यामः
उ०

लोट्
करतु करतात्
करताम्
करन्तु
प्र०

कर करतात्
करतम्
करत
म०

कराणि
कराव
कराम
उ०

लङ्
अकरत्
अकरताम्
अकरन्
प्र०

अकरः
अकरतम्
अकरत
म०

अकरम्
अकराव
अकराम
उ०

विधिलिङ्
करेत्
करेताम्
करेयुः
प्र०

करेः
करेतम्
करेत
म०

करेयम्
करेव
करेम
उ०

आशीर्लिङ्
कर्यात्
कर्यास्ताम्
कर्यासुः
प्र०

कर्याः
कर्यास्तम्
कर्यास्त
म०

कर्यासम्
कर्यास्व
कर्यास्म
उ०

लुङ्
अकरीत्
अकरिष्टाम् ष्टाम्
अकरिषुः
प्र०

अकरीः
अकरिष्टम् ष्टम्
अकरिष्ट
म०

स. प्रकरिष्यत् प्रकरिष्यताम् म०
या. ३. प्रकरिष्ये प्रकरिष्यन् प्रकरिष्यम्
२४ प्रकरिष्य प्र० प्रकरिष्याव
उ० प्रकरिष्यः प्रकरिष्याम
लृङ्. प्रकरिष्यत् उ०
प्रकरिष्यन् प्रकरिष्यन

पठ व्यक्तायां वाचि

पठधातु सेट् परस्मै भाषणार्थक है

लट्	लिट्	लुट्
पठति	पपाठ	पठिता
पठतः	पेठतुः	पठितारौ
पठन्ति	पेठुः	पठितारः
प्र०	प्र०	प्र०
पठसि	पेठिथ	पठितासि
पठथः	पेठथुः	पठितास्थः
पठथ	पेठ	पठितास्थ
म०	म०	म०
पठामि	पपाठ पपठ	पठितास्मि
पठावः	पेठिव	पठितास्वः
पठामः	पेठिम	पठितास्मः
उ०	उ०	उ०

लृट्
पठिष्यति
पठिष्यतः
पठिष्यन्ति
प्र०
पठिष्यसि
पठिष्यथः
पठिष्यथ
म०
पठिष्यामि
पठिष्यावः
पठिष्यामः
उ०

लोट्
पठतु पठतात्
पठताम्
पठन्तु
प्र०
पठ पठतात्
पठतम्
पठत
म०
पठानि
पठाव
पठाम
उ०

लङ्
अपठत्
अपठताम्
अपठन्
प्र०
अपठः
अपठतम्
अपठत
म०
अपठम्
अपठाव
अपठाम
उ०

विधिलिङ्
पठेत्
पठेताम्
पठेयुः
प्र०
पठेः
पठेतम्
पठेत
म०
पठेयम्
पठेव
पठेम
उ०

आशीर्लिङ्
पठ्यात्
पठ्यास्ताम्
पठ्यासुः
प्र०
पठ्याः
पठ्यास्तम्
पठ्यास्त
म०
पठ्यासम्
पठ्यास्व
पठ्यास्म
उ०

लृङ्

सू.
पा. ३.
२१

अपादीत् अपदीत्
अपादिष्टाम् अपदिष्टाम्
अपादिषुः अपदिषुः
प्र०

अपादीः अपदीः
अपादिष्टम् अपदिष्टम्
अपादिष्ट अपदिष्ट
म०

अपादिषम् अपदिषम्
अपादिष्व अपदिष्व
अपादिष्म अपदिष्म
उ०

लृङ्. प्र० म० उ०

		अपदिष्यम्
अपदिष्यत्	अपदिष्यः	अपदिष्याव
अपदिष्यताम्	अपदिष्यतम्	अपदिष्याम
अपदिष्यन्	अपदिष्यत	उ०

पुष पुष्टौ
पुष्यात् परस्मैपदार्थकः

लट् प्र० म०

पोषति	पोषसि	पोषामि
पोषतः	पोषथः	पोषावः
पोषन्ति	पोषथ	पोषामः
		उ०

लिट्
पुपोष
पुपुषतुः
पुपुषुः
प्र०
पुपोषिथ
पुपुषथुः
पुपुष
म०
पुपोष
पुपोषिव
पुपोषिम
उ०
लुट्
पोषिता
पोषितारौ
पोषितारः
प्र०
पोषितासि
पोषितास्थः
पोषितास्थ
म०

पोषितास्मि
पोषितास्वः
पोषितास्मः
उ
लृट्
पोषिष्यति
पोषिष्यतः
पोषिष्यन्ति
प्र०
पोषिष्यसि
पोषिष्यथः
पोषिष्यथ
म०
पोषिष्यामि
पोषिष्यावः
पोषिष्यामः
उ०
लोट्
पोषतु पोषतात्
पोषताम्
पोषन्तु
प्र

पोष पोषतात्
पोषतम्
पोषत
म०
पोषाणि
पोषाव
पोषाम
उ०
लङ्
अपोषत्
अपोषताम्
अपोषन्
प्र०
अपोषः
अपोषतम्
अपोषत
म०
अपोषम्
अपोषाव
अपोषाम
उ०
विधिलिङ्.

लि. पो पुषेत्
पो पुषेताम्
पा. ३. पो पुषेयुः
२९ प्र०
पो पुषेः
पो पुषेतम्
पो पुषेत
म०
पो पुषेयम्
पो पुषेव
पो पुषेम
उ०

आशीर्लिङ्.
पुष्यात्
पुष्यास्ताम्
पुष्यासुः
प्र०
पुष्याः
पुष्यास्तम्
पुष्यास्त
म०
पुष्यासम्
पुष्यास्व
पुष्यास्म
उ०

लुङ्.
अपोषीत्
अपोषिष्टाम्
अपोषिषुः
प्र०
अपोषीः
अपोषिष्टम्
अपोषिष्ट
म०
अपोषिषम्
अपोषिष्व
अपोषिष्म

लृङ्.
अपोषिष्यत्
अपोषिष्यतां
अपोषिष्यन्
म०
अपोषिष्यः
अपोषिष्यतम्
अपोषिष्यत
म०
अपोषिष्यम्
अपोषिष्याव
अपोषिष्याम
उ०

26

अज गतिक्षेपणयोः ०१

अज धातु गति और फेंकना इन अर्थों में है

लट्

अजति	अजसि	अजामि
अजतः	अजथः	अजावः
अजन्ति	अजथ	अजामः
प्र०	म	उ०

प्र०

लिट् विवयिथ विवेथ आजिथ
विवाय
विव्यतुः विव्यथुः
विव्युः विव्य

म०

विवाय विवय
विव्यिव आजिव
विव्यिम आजिम

उ०

लुट्

वेता अजिता
वेतारौ अजितारौ
वेतारः अजितारः

प्र०

वेतासि अजितासि
वेतास्थः अजितास्थः
वेतास्थ अजितास्थ

म०

वेतास्मि अजितास्मि
वेतास्वः अजितास्वः
वेतास्मः अजितास्मः

उ०

लृट्

सा.
धा. १.
२२

वेष्यति अजिष्यति
वेष्यतः अजिष्यतः
वेष्यन्ति अजिष्यन्ति
प्र०
वेष्यसि अजिष्यसि
वेष्यथः अजिष्यथः
वेष्यथ अजिष्यथ
म०
वेष्यामि अजिष्यामि
वेष्यावः अजिष्यावः
वेष्यामः उ० अजिष्यामः

27

लोट्
अजतु अजतात् उ० आजाम
अजताम् ता लङ् उ०
अजन्तु आजत् विधिलिङ्
प्र० आजताम् अजेत्
अज अजतात् आजन् अजेताम्
अजतम् प्र० अजेयुः
अजत आजः प्र०
म० आजतम् अजेः
अजानि आजत अजेतम्
अजाव म० अजेत
अजाम आजम् म०
आजाव

अजेयम्
अजेव
अजेम
उ०

आशीर्लिङ्
वीयात्
वीयास्ताम्
वीयासुः
म०
वीयाः
वीयास्तम्
वीयास्त
म०
वीयासम्
वीयास्व
वीयास्म
उ०

लुङ्.

अवैषीत्
अवैष्टाम्
अवैषुः
प्र०
अवैषीः
अवैष्टम्
अवैष्ट
म०
अवैषम्
अवैष्व
अवैष्म
उ०

आजीत्
आजिष्टाम्
आजिषुः
आजीः
आजिष्टम्
आजिष्ट
आजिषम्
आजिष्व
आजिष्म

लृङ्.

अवेष्यत्
अवेष्यताम्
अवेष्यन्
प्र०
अवेष्यः
अवेष्यतम्
अवेष्यत
म०
अवेष्यम्
अवेष्याव
अवेष्याम
उ०

आजिष्यत्
आजिष्यताम्
आजिष्यन्
आजिष्यः
आजिष्यतम्
आजिष्यत
आजिष्यम्
आजिष्याव
आजिष्याम

म.
धा. रू.
१८

चिती संज्ञाने
चितधातु संज्ञानार्थक है

लट्
चेतति
चेततः
चेतन्ति
प्र०
चेतसि
चेतथः
चेतथ
म०
चेतामि
चेतावः
चेतामः
उ०

लिट्
चिचेत
चिचितत
चिचितुः
प्र०
चिचेतिथ
चिचितथुः
चिचित
म०
चिचेत
चिचितिव
चिचितिम
उ०

लुट्
चेतिता
चेतितारौ
चेतितारः
प्र०
चेतितासि
चेतितास्थः
चेतितास्थ
म०
चेतीतास्मि
चेतितास्वः
चेतितास्मः
उ०

लृट्
चेतिष्यति
चेतिष्यतः
चेतिष्यन्ति
प्र०
चेतिष्यसि
चेतिष्यथः
चेतिष्यथ
म०
चेतिष्यामि
चेतिष्यावः
चेतिष्यामः
उ०

लोट्
चेततु चेततात् तु
चेतताम्
चेतन्तु
प्र०
चेत चेततात्
चेततम्
चेतत
म०
चेतानि
चेताव
चेताम
उ०

लङ्.

28

प्रचेतैत्
प्रचेतेताम्
प्रचेतेत्
प्र०
प्रचेतेः
प्रचेतेतम् त
प्रचेतेत
म०
प्रचेतेम्
प्रचेतेव
प्रचेतेम
उ०
विधिलिङ्
चेतेत्
चेतेताम्
चेतेयुः
प्र०
चेतेः
चेतेतम्
चेतेत
म०
चेतेयम्
चेतेव
चेतेम
उ०
आशीर्लिङ्
चित्यात्
चित्यास्ताम्
चित्यासुः
प्र०
चित्याः
चित्यास्तम्
चित्यास्त
म०
चित्यासम्
चित्यास्व
चित्यास्म
उ०
लुङ्
प्रचेतीत्
प्रचेतिष्टाम्
प्रचेतिषुः
प्र०
प्रचेतीः
प्रचेतिष्टम्
प्रचेतिष्ट
म०
प्रचेतिषम्
प्रचेतिष्व
प्रचेतिष्म
उ०
लृङ्
प्रचेतिष्यत्
प्रचेतिष्यताम्
प्रचेतिष्यन्
प्र०
प्रचेतिष्यः
प्रचेतिष्यतं
प्रचेतिष्यत
म०
प्रचेतिष्यम्
प्रचेतिष्याव
प्रचेतिष्याम
उ०

निनये
निपात नकल प्राप्यर्थकहै

स.
धा.३.
२५

लट्
जयति
जयतः
जयन्ति
प्र०
जयसि
जयथः
जयथ
म०
जयामि
जयावः
जयामः
उ०
लिट्
जिगाय
जिग्यतुः
जिग्युः
प्र०
जिगयिथ
जिग्यथुः
जिग्य
म०
जिगाय
जिगियिव
जिगियिम

उ०
लुट्
जेता
जेतारौ
जेतारः
प्र०
जेतासि
जेतास्थः
जेतास्थ
म०
जेतास्मि
जेतास्वः
जेतास्मः
उ०
ऌट्
जेष्यति
जेष्यतः
जेष्यन्ति
प्र०
जेष्यसि
जेष्यथः
जेष्यथ
म०
जेष्यामि
जेष्यावः

जेष्यामः
उ०
लोट्
जयतु जयतात्
जयताम्
जयन्तु
प्र०
जय जयतात्
जयतम्
जयत
म०
जयाम
जयाव
जयाम
उ०
लङ्.
अजयत्
अजयताम्
अजयन्
प्र०
अजयः
अजयतम्
अजयत
म०
अजयम्
अजयाव
अजयाम
उ०

विधिलिङ्.
नयेत्
नयेताम्
नयेयुः
प्र०
नयेः
नयेतम्
नयेत
म०
नयेयम्
नयेव
नयेम
उ०

आशीर्लिङ्.
नीयात्
नीयास्ताम्
नीयासुः
प्र०
नीयाः
नीयास्तम्
नीयास्त
म०
नीयासम्
नीयास्व
नीयास्म
उ०

लुङ्.
अनैषीत्
अनैषिष्टाम्
अनैषिषुः
प्र०
अनैषीः
अनैषिष्टम्
अनैषिष्ट
म०
अनैषिषम्
अनैषिष्व
अनैषिष्म
उ०

लृङ्.
अनेष्यत्
अनेष्यताम्
अनेष्यन्
प्र०
अनेष्यः
अनेष्यतम्
अनेष्यत
म०
अनेष्यम्
अनेष्याव
अनेष्याम
उ०

गुप रक्षणे
गुपधातु रक्षणार्थक है

लट्
गोपायति
गोपायतः
गोपायन्ति.
प्र०
गोपायसि
गोपायथः
गोपायथ
म०
गोपायामि
गोपायावः
गोपायामः
उ०

लिट्

स. गोपायांचकार गोपायामास गोपायाम्बभूव जुगोप
पा० ३. गोपायाञ्चक्रतुः गोपायामासतुः गोपायाम्बभूवतुः जुगुपतुः
गोपायाञ्चक्रुः गोपायामासुः गोपायाम्बभूवुः जुगुपुः
३.

प्र०

गोपायांचकरिथ जुगोपिथ
गोपायांचकर्थ गोपायामासिथ गोपायाम्बभूविथ जुगोपिथ
गोपायांचक्रथुः गोपायामासथुः गोपायाम्बभूवथुः जुगुपथुः
गोपायांचक्र गोपायामास गोपायाम्बभूव जुगुप

म०

गोपायांचकार
गोपायांचकर गोपायामास गोपायाम्बभूव जुगोप
गोपायांचकृव गोपायामासिव गोपायाम्बभूविव जुगोपिव
गोपायांचकृम गोपायामासिम गोपायाम्बभूविम जुगोपिम

30

उ०

लुट्

गोपायिता	गोपिता	गोप्ता
गोपायितारौ	गोपितारौ	गोप्तारौ
गोपायितारः	गोपितारः	गोप्तारः

प्र०

गोपायितासि	गोपितासि	गोप्तासि
गोपायितास्थः	गोपितास्थः	गोप्तास्थः
गोपायितास्थ	गोपितास्थ	गोप्तास्थ

म.

गोपायितास्मि	गोपितास्मि	गोप्तास्मि
गोपायितास्वः	गोपितास्वः	गोप्तास्वः
गोपायितास्मः	गोपितास्मः	गोप्तास्मः

उ.

लृट्

गोपायिष्यति	गोपिष्यति	गोप्स्यति
गोपायिष्यतः	गोपिष्यतः	गोप्स्यतः
गोपायिष्यन्ति	गोपिष्यन्ति	गोप्स्यन्ति
	प्र०	
गोपायिष्यसि	गोपिष्यसि	गोप्स्यसि
गोपायिष्यथः	गोपिष्यथः	गोप्स्यथः
गोपायिष्यथ	गोपिष्यथ	गोप्स्यथ
	म०	
गोपायिष्यामि	गोपिष्यामि	गोप्स्यामि
गोपायिष्यावः	गोपिष्यावः	गोप्स्यावः
गोपायिष्यामः	गोपिष्यामः	गोप्स्यामः
	उ०	

लोट्

गोपायतु गोपाय(तात्	गोपाय गोपायता(त्	गोपायानि
गोपायताम्	गोपायतम्	गोपायाव
गोपायन्तु	गोपायत	गोपायाम
प्र०	म०	उ०

लङ्

गोपायत्	अगोपायः	अगोपायम्
अगोपायताम्	अगोपायतम्	अगोपायाव
अगोपायन्	अगोपायत	अगोपायाम
प्र०	म०	उ०

विधिलिङ्

	प्र०	
गोपायेत्	गोपायेः	गोपायेयम्
गोपायेताम्	गोपायेतम्	गोपायेव
गोपायेयुः	गोपायेत	गोपायेम
	म०	उ०

गु.
धा. रू.
३।

आशीर्लिङ्.

गोपाय्यात्		गुप्यात्
गोपाय्यास्ताम्		गुप्यास्ताम्
गोपाय्यासुः	प्र०	गुप्यासुः
गोपाय्याः		गुप्याः
गोपाय्यास्तम्		गुप्यास्तम्
गोपाय्यास्त	म०	गुप्यास्त
गोपाय्यासम्		गुप्यासम्
गोपाय्यास्व		गुप्यास्व
गोपाय्यास्म	उ०	गुप्यास्म

लुङ्.

अगोपायीत्	अगोपीत्		अगौप्सीत्
अगोपायिष्टाम्	अगोपिष्टाम्		अगौप्सिष्टां
अगोपायिषुः	अगोपिषुः	प्र०	अगौप्सिषुः
अगोपायीः	अगोपीः		अगौप्सीः
अगोपायिष्टम्	अगोपिष्टम्		अगौप्सिष्टम्
अगोपायिष्ट	अगोपिष्ट	म०	अगौप्सिष्ट
अगोपायिषम्	अगोपिषम्		अगौप्सिषम्
अगोपायिष्व	अगोपिष्व		अगौप्सिष्व
अगोपायिष्म	अगोपिष्म	उ०	अगौप्सिष्म

लृङ्.

अगोपायिष्यत् अगोपिष्यत् अगोप्स्यत्
अगोपायिष्यतां अगोपिष्यतां अगोप्स्यताम्
अगोपायिष्यन् अगोपिष्यन् अगोप्स्यन्
प्र०
अगोपायिष्यः अगोपिष्यः अगोप्स्यः
अगोपायिष्यतं अगोपिष्यतं अगोप्स्यताम्
अगोपायिष्यत अगोपिष्यत अगोप्स्यत
म०
अगोपायिष्यम् अगोपिष्यम् अगोप्स्यम्
अगोपायिष्याव अगोपिष्याव अगोप्स्याव
अगोपायिष्याम अगोपिष्याम अगोप्स्याम
उ०

गम्लृ गतौ
गमधातु गमनार्थक है

लट्
गच्छति
गच्छतः
गच्छन्ति
प्र०
गच्छसि
गच्छथः
गच्छथ
म०
गच्छामि
गच्छावः
गच्छामः
उ०

लिट्
जगाम
जग्मतुः
जग्मुः
प्र०
जगमिथ जगन्थ
जग्मथुः
जग्म
म०
जगम जगाम
जग्मिव
जग्मिम
उ०

लुट्
गन्ता
गन्तारौ
गन्तारः
प्र०

सु. गन्तासि
धा. १. गन्तास्थः
गन्तास्थ
११ म०
गन्तास्मि
गन्तास्वः
गन्तास्मः
उ०
लृट्
गमिष्यति
गमिष्यतः
गमिष्यन्ति
प्र०
गमिष्यसि
गमिष्यथः
गमिष्यथ
म०
गमिष्यामि
गमिष्यावः
गमिष्यामः
उ०
लोट्
गच्छतु
गच्छतात्
गच्छताम्

गच्छन्तु
प्र०
गच्छ गच्छतात्
गच्छतम्
गच्छत
म०
गच्छानि
गच्छाव
गच्छाम
उ०
लङ्.
अगच्छत्
अगच्छताम्
अगच्छन्
प्र०
अगच्छः
अगच्छतम्
अगच्छत
म०
अगच्छम्
अगच्छाव
अगच्छाम
उ०
लिङ्.

गच्छेत्
गच्छेताम्
गच्छेयुः
प्र०
गच्छेः
गच्छेतम्
गच्छेत
म०
गच्छेयम्
गच्छेव
गच्छेम
उ०
आशीर्लिङ्.
गम्यात्
गम्यास्ताम्
गम्यासुः
प्र०
गम्याः
गम्यास्तम्
गम्यास्त
म०
गम्यासम्
गम्यास्व
गम्यास्म
उ०
लुङ्.

32

आगमत्
आगमताम्
आगमन्
प्र०
आगमः
आगमतम्
आगमत
म०

आगमम्
आगमाव
आगमाम
उ०

लृङ्

आगमिष्यत्
आगमिष्यताम्
आगमिष्यन्
प्र०

आगमिष्यः
आगमिष्यतम्
आगमिष्यत
म०
आगमिष्यम्
आगमिष्याव
आगमिष्याम
उ०

ष्ठा गतिनिवृत्तौ

ष्ठा धातु स्थित्यर्थक है

लट्

तिष्ठति
तिष्ठतः
तिष्ठन्ति
प्र०
तिष्ठसि
तिष्ठथः
तिष्ठथ
म०
तिष्ठामि
तिष्ठावः
तिष्ठामः
उ०

लिट्

तस्थौ
तस्थतुः
तस्थुः
प्र०
तस्थिथ
तस्थथुः
तस्थ
म०
तस्थौ
तस्थिव
तस्थिम
उ०

लुट्

स्थाता
स्थातारौ
स्थातारः
प्र०
स्थातासि
स्थातास्थः
स्थातास्थ
म०
स्थातास्मि
स्थातास्वः
स्थातास्मः
उ०

लृट्

स.
धा. १.
११

स्थास्यति
स्थास्यतः
स्थास्यन्ति
प्र०
स्थास्यसि
स्थास्यथः
स्थास्यथ
म०
स्थास्यामि
स्थास्यावः
स्थास्यामः
उ०

33

लोट्
तिष्ठतु तिष्ठतात्
तिष्ठताम्
तिष्ठन्तु
प्र०
तिष्ठ तिष्ठतात्
तिष्ठतम्
तिष्ठत
म०
तिष्ठानि
तिष्ठाव
तिष्ठाम

उ०
लङ्.
अतिष्ठत्
अतिष्ठताम्
अतिष्ठन्
प्र०
अतिष्ठः
अतिष्ठतम्
अतिष्ठत
म०
अतिष्ठम्
अतिष्ठाव
अतिष्ठाम
उ०
विधिलिङ्.
तिष्ठेत्
तिष्ठेताम्
तिष्ठेयुः
प्र०
तिष्ठेः
तिष्ठेतम्
तिष्ठेत
म०
तिष्ठेयम्
तिष्ठेव

तिष्ठेम उ०
आशीर्लिङ्.
स्थेयात्
स्थेयास्ताम्
स्थेयासुः
प्र०
स्थेयाः
स्थेयास्तम्
स्थेयास्त
म०
स्थेयासम्
स्थेयास्व
स्थेयास्म
उ०
लुङ्.
अस्थात्
अस्थाताम्
अस्थुः
प्र०
अस्थाः
अस्थातम्
अस्थात म०
अस्थाम् अस्थाव
अस्थाम उ०

घ्रा गन्धोपादाने
घ्राधातुर्गन्धग्रहणार्थके

लट्
जिघ्रति
जिघ्रतः
जिघ्रन्ति
प्र०
जिघ्र
जिघ्रथः
जिघ्रथ
म०
जिघ्रामि
जिघ्रावः
जिघ्रामः
उ०

लिट्
जघ्रौ
जघ्रतुः
जघ्रुः
प्र०
जघ्रिथ जघ्राथ
जघ्रथुः
जघ्र
म०
जघ्रौ
जघ्रिव
जघ्रिम
उ०

लुट्
घ्राता
घ्रातारौ
घ्रातारः
प्र०
घ्रातासि
घ्रातास्थः
घ्रातास्थ
म०
घ्रातास्मि
घ्रातास्वः
घ्रातास्मः
उ०

लृट्
घ्रास्यति
घ्रास्यतः
घ्रास्यन्ति
प्र०
घ्रास्यसि
घ्रास्यथः
घ्रास्यथ
म०
घ्रास्यामि
घ्रास्यावः
घ्रास्यामः
उ०

लोट्
जिघ्रतु जिघ्रतात्
जिघ्रताम्
जिघ्रन्तु
प्र०
जिघ्र जिघ्रतात्
जिघ्रतम्
जिघ्रत
म०
जिघ्राणि
जिघ्राव
जिघ्राम
उ०

लङ्

प्र०

ल. अजिघ्रत् अजिघ्रम् जिघ्रेः

पा.रू. अजिघ्रताम् अजिघ्राव जिघ्रेतम्

अजिघ्रन् अजिघ्राम जिघ्रेत

उ० म०

२४

प्र०

अजिघ्रः विधिलिङ् जिघ्रेयम्

अजिघ्रतम् जिघ्रेत् जिघ्रेव

अजिघ्रत जिघ्रेताम् जिघ्रेम

उ०

म० जिघ्रेयुः

आशीर्लिङ्

34

घ्रायात् घ्रेयात्

घ्रायास्ताम् घ्रेयास्ताम्

घ्रायासुः घ्रेयासुः

प्र०

घ्रायाः घ्रेयाः

घ्रायास्तम् घ्रेयास्तम्

घ्रायास्त घ्रेयास्त

म०

घ्रायासम् घ्रेयासम्

घ्रायास्व घ्रेयास्व

घ्रायास्म घ्रेयास्म

उ०

लुङ्

अघ्रात् अघ्रासीत्

अघ्राताम् अघ्रासिष्टाम्

अघ्रुः अघ्रासिषुः

प्र०

अधाः	अधासीः	अधास्यत्
अधातम्	अधासिष्टम्	अधास्यताम्
अधात	अधासिष्ट	अधास्यन्
म०	म०	प्र०
अधाम्	अधासिषम्	अधास्यः
अधाव	अधासिष्व	अधास्यतम्
अधाम	अधासिष्म	अधास्यत
उ०		म०
ऌङ्.		अधास्याम्
		अधास्याव
		अधास्याम
		उ०

धेट् पाने

धेधातुपानार्थकहै

लट्	लिट्	लुट्
धयति	दधौ	धाता
धयतः	दधतुः	धातारौ
धयन्ति	दधुः	धातारः
प्र०	प्र०	प्र०
धयसि	दधिथ दधाथ	धातासि
धयथः	दधथुः	धातास्थः
धयथ	दध	धातास्थ
म०	म०	म०
धयामि	दधौ	धातास्मि
धयावः	दधिव	धातास्वः
धयामः	दधिम	धातास्मः
उ०	उ०	उ०

सू·
पा· ऋ·
३५

35

ऌट्
पक्ष्यति
पक्ष्यतः
पक्ष्यन्ति
प्र०
पक्ष्यसि
पक्ष्यथः
पक्ष्यथ
म·
पक्ष्यामि
पक्ष्यावः
पक्ष्यामः
उ·

लोट्
पचतु पचतात्
पचताम्
पचन्तु
प्र·
पच पचतात्
पचतम्
पचत
म०
पचानि
पचाव
पचाम
उ·

लङ्·
अपचत्
अपचताम्
अपचन्
प्र·
अपचः
अपचतम्
अपचत
म·
अपचम्
अपचाव
अपचाम
उ०

विधिलिङ्·
पचेत्
पचेताम्
पचेयुः
प्र·
पचेः
पचेतम्
पचेत
म०
पचेयम्
पचेव
पचेम
उ·

आशीर्लिङ्·
पच्यात्
पच्यास्ताम्
पच्यासुः
प्र·
पच्याः
पच्यास्तम्
पच्यास्त
म·
पच्यासम्
पच्यास्व
पच्यास्म
उ·

लङ्·

अदयत्	अयात्	अयासीत्
अदयताम्	अयाताम्	अयासिष्टाम्
अदयन्	अयुः	अयासिषुः
प्र०	प्र०	
अदयः	अयाः	अयासीः
अदयतम्	अयातम्	अयासिष्टम्
अदयत	अयात	अयासिष्ट
म०	म०	
अदयम्	अयाम्	अयासिषम्
अदयाव	अयाव	अयासिष्व
अदयाम	अयाम	अयासिष्म
उ०	उ०	

लृङ्

	प्र०	
अयास्यत्	अयास्यः	अयास्यम्
अयास्यताम्	अयास्यतम्	अयास्याव
अयास्यन्	अयास्यत	अयास्याम
	म०	उ०

अक्षू व्याप्तौ

अक्षधातुर्व्यापनार्थके

लट्

अक्ष्णोति	अक्षति	अक्ष्णोषि	अक्षसि
अक्ष्णुतः	अक्षतः	अक्ष्णुथः	अक्षथः
अक्ष्णुवन्ति	अक्षन्ति	अक्ष्णुथ	अक्षथ
प्र०		म०	

ग्र·
धा·रु·
३६

36

प्रतनोमि प्रतन्मि
प्रतनुवः प्रतन्वः
प्रतनुमः प्रतन्मः
उ०

लिट्

प्रततान प्रतेनिथ प्रतनः प्रततान
प्रतेनतुः प्रतेनथुः प्रतेनिव
प्रतेनुः प्रतेन प्रतेनिम
प्र० म० उ०

लुट्

प्रतनिता प्रतन्ता
प्रतनितारौ प्रतन्तारौ
प्रतनितारः प्रतन्तारः
प्र·

प्रतनितासि प्रतन्तासि
प्रतनितास्थः प्रतन्तास्थः
प्रतनितास्थ प्रतन्तास्थ
म·

प्रतनितास्मि प्रतन्तास्मि
प्रतनितास्वः प्रतन्तास्वः
प्रतनितास्मः प्रतन्तास्मः
उ·

लृट्

प्रतनिष्यति प्रतंस्यति
प्रतनिष्यतः प्रतंस्यतः
प्रतनिष्यन्ति प्रतंस्यन्ति
प्र·

प्रतनिष्यसि प्रतंस्यसि
प्रतनिष्यथः प्रतंस्यथः
प्रतनिष्यथ प्रतंस्यथ
म०

प्रतंस्यामि प्रतनिष्यामि
प्रतंस्यावः प्रतनिष्यावः
प्रतंस्यामः प्रतनिष्यामः
उ०

लोट्

प्रतनोतु प्रतन्तु
प्रतनुतात् प्रतत्तात्
प्रतनुताम् प्रतत्ताम्
प्रतन्वन्तु प्रतन्वन्तु
प्र०

अश्नुहि	अश्नुतात्	आश्नुवम्	आश्नाम्
अश्न	अश्नतात्	आश्नुव	आश्नाव
अश्नुतम्	अश्नतम्	आश्नुम	आश्नाम
		उ०	
अश्नुत	अश्नत		
म०			

विधिलिङ्

अश्नवानि	अश्नानि	अश्नुयात्	अश्नेत्
अश्नवाव	अश्नाव	अश्नुयाताम्	अश्नेताम्
अश्नवाम	अश्नाम	अश्नुयुः	अश्नेयुः
उ०		प्र०	

लङ्

		अश्नुयाः	अश्नेः
आश्नोत्	आश्नत्	अश्नुयातम्	अश्नेतम्
आश्नुताम्	आश्नताम्	अश्नुयात	अश्नेत
आश्नुवन्	आश्नन्	म०	
प्र०		अश्नुयाम्	अश्नेयम्
आश्नोः	आश्नः	अश्नुयाव	अश्नेव
आश्नुतम्	आश्नतम्	अश्नुयाम	अश्नेम
आश्नुत	आश्नत	उ०	
म०			

आशीर्लिङ्

		अश्यासम्
अश्यात्	अश्याः	अश्यास्व
अश्यास्ताम्	अश्यास्तम्	अश्यास्म
अश्यासुः	अश्यास्त	उ०
प्र०		

लुङ्

		आशीः	
आशीत्	आष्टाम्	आशिष्टम्	आष्टम्
आशिष्टाम्	आक्षुः	आशिष्ट	आष्ट
आशिषुः	प्र०	म०	

स्व. घ्रातिषम् घ्रातम् घ्रातिष्यत् घ्रातः
धा०२. घ्रातिष्व घ्रात्व घ्रातिष्यतम् घ्राततं
घ्रातिष्म घ्रात्म घ्रातिष्यत घ्रातत
३१ उ० म०

ल्टङ्. घ्रातिष्यं घ्रास्यं
घ्रातिष्यत् घ्रातित् घ्रातिष्याव घ्रास्याव
घ्रातिष्यतां घ्रास्यताम् घ्रातिष्याम घ्रास्याम
घ्रातिष्यन् घ्रास्यन्
प्र० उ०
घ्रातिष्युः घ्रासुः

नह्नतन्नुकरणे
नह्नथानस्त्रकरणार्थकहै

लट्
न ह्नोति नह्नति नह्नोषि नह्नसि
न ह्नुतः नह्नतः नह्नुथः नह्नतः
न ह्नुवन्ति नह्नन्ति, उह्नुथ नह्नथ
प्र० म०
नह्नोमि नह्नामि
नह्नुवः नह्नावः
नह्नुमः नह्नामः
उ०

लिट्
ननह्न ननह्निथ ननह्न ननह्न
ननह्नतुः ननह्नथुः ननह्निव
ननह्नुः ननह्न ननह्निम
प्र० म० उ०

37

लुट्

अशिता अष्टा
अशितारौ अष्टारौ
अशितारः अष्टारः
प्र॰
अशितासि अष्टासि
अशितास्थः अष्टास्थः
अशितास्थ अष्टास्थ
म॰
अशितास्मि अष्टास्मि
अशितास्वः अष्टास्वः
अशितास्मः अष्टास्मः
उ॰

लृट्

अशिष्यति अक्ष्यति
अशिष्यतः अक्ष्यतः
अशिंष्यति अक्ष्यंति
प्र॰
अशिष्यसि अक्ष्यसि
अशिष्यथः अक्ष्यथः
अशिष्यथ अक्ष्यथ
म॰
अशिष्यामि अक्ष्यामि
अशिष्यावः अक्ष्यावः
अशिष्यामः अक्ष्यामः
उ॰

लोट्

अश्नोतु अश्नातु
अश्नुतात् अश्नीतात्
अश्नुताम् अश्नीताम्
अश्नुवन्तु अश्नन्तु
प्र॰
अश्नुहि अश्नुतात्
अशान अश्नीतात्
अश्नुतम् अश्नीतम्
अश्नुत अश्नीत
म॰
अश्नवानि अश्नानि
अश्नवाव अश्नाव
अश्नवाम अश्नाम
उ॰

लङ्

आश्नोत् आश्नात्
आश्नुताम् आश्नीताम्
आश्नुवन् आश्नन्
प्र॰
आश्नोः आश्नाः
आश्नुतम् आश्नीतम्
आश्नुत आश्नीत
म॰
आश्नवम् आश्नाम्
आश्नुव आश्नीव
आश्नुम आश्नीम
उ॰

विधिलिङ्.

स्व. धा. कृ. ३८

प्र.
नश्येत् नशेत्   नश्येताम् नशेताम्   नश्येयुः नशेयुः

म.
नश्येः नशेः   नश्येतम् नशेतम्   नश्येत नशेत

उ.
नश्येयम् नशेयम्
नश्येव नशेव
नश्येम नशेम

आशीर्लिङ्.

प्र.
नश्यात्
नश्यास्ताम्
नश्यासुः

म.
नश्याः
नश्यास्तम्
नश्यास्त

उ.
नश्यासम्
नश्यास्व
नश्यास्म

लुङ्.

प्र.
अनेशीत् अनाशीत्
अनशिष्टाम् अनाष्टाम्
अनशिषुः अनाक्षुः

म.
अनशीः अनाक्षीः
अनशिष्टम् अनाष्टम्
अनशिष्ट अनाशिष्ट

उ.
अनशिषम् अनाक्षम्
अनशिष्व अनाक्ष्व
अनशिष्म अनाक्ष्म

लृङ्.

प्र.
अनशिष्यत् अनङ्क्ष्यत्
अनशिष्यताम् अनङ्क्ष्यताम्
अनशिष्यन् अनङ्क्ष्यन्

म.
अनशिष्यः अनङ्क्ष्यः
अनशिष्यतम् अनङ्क्ष्यतम्
अनशिष्यत अनङ्क्ष्यत

उ.
अनशिष्यम् अनङ्क्ष्यम्
अनशिष्याव अनङ्क्ष्याव
अनशिष्याम अनङ्क्ष्याम

38

स्रु गतौ

स्रुधातोर्गमनार्थके है

लट्

स्रवति
स्रवतः
स्रवन्ति
प्र०

स्रवसि
स्रवथः
स्रवथ
म०

स्रवामि
स्रवावः
स्रवामः
उ०

लिट्

सुस्राव
सुस्रुवतुः
सुस्रुवुः
प्र०

सुस्रोविथ
सुस्रुवथुः
सुस्रुव
म०

सुस्राव
सुस्रुविव
सुस्रुविम
उ०

लुट्

स्रविता
स्रवितारौ
स्रवितारः
प्र०

स्रवितासि
स्रवितास्थः
स्रवितास्थ
म०

स्रवितास्मि
स्रवितास्वः
स्रवितास्मः
उ०

लृट्

स्रविष्यति
स्रविष्यतः
स्रविष्यन्ति
प्र०

स्रविष्यसि
स्रविष्यथः
स्रविष्यथ
म०

स्रविष्यामि
स्रविष्यावः
स्रविष्यामः
उ०

लोट्

स्रवतु स्रवतात्
स्रवताम्
स्रवन्तु
प्र०

स्रव स्रवतात्
स्रवतम्
स्रवत
म०

स्रवाणि
स्रवाव
स्रवाम
उ०

लङ्

ल.

धा. ९९

39

अश्वयत्	श्वयेत्	शूयात्
अश्वयताम्	श्वयेताम्	शूयास्ताम्
अश्वयन् प्र॰	श्वयेयुः प्र॰	शूयासुः प्र॰
अश्वयः	श्वयेः	शूयाः
अश्वयतम्	श्वयेतम्	शूयास्तम्
अश्वयत म॰	श्वयेत म॰	शूयास्त म॰
अश्वयम्	श्वयेयम्	शूयासम्
अश्वयाव	श्वयेव	शूयास्व
अश्वयाम उ॰	श्वयेम उ॰	शूयास्म उ॰
विधिलिङ्.	आशीर्लिङ्.	

लुङ्.		लृङ्.
अश्वयीत्	अश्वत्	अश्वयिष्यत्
अश्वयिष्टाम्	अश्वताम्	अश्वयिष्यताम्
अश्वयिषुः प्र॰	अश्वन्	अश्वयिष्यन् प्र॰
अश्वयीः	अश्व	अश्वयिष्यः
अश्वयिष्टं	अश्वतम्	अश्वयिष्यतं
अश्वयिष्ट म॰	अश्वत	अश्वयिष्यत म॰
अश्वयिषं	अश्वम्	अश्वयिष्यम्
अश्वयिष्व	अश्वाव	अश्वयिष्याव
अश्वयिष्म उ॰	अश्वाम	अश्वयिष्याम उ॰

एवं ह्यामनार्थकानाहुः उज्झउसउसइ. उ
यातनामपि रूपाणि बोध्यानि
अर्च पूजायाम्
अर्चधातुः पूजार्थके है

लट्
अर्चति
अर्चतः
अर्चन्ति
प्र०
अर्चसि
अर्चथः
अर्चथ
म०
अर्चामि
अर्चावः
अर्चामः
उ०

लिट्
आनर्च
आनर्चतुः
आनर्चुः
प्र०
आनर्चिथ
आनर्चथुः
आनर्च
म०
आनर्च
आनर्चिव
आनर्चिम
उ०

लुट्
अर्चिता
अर्चितारौ
अर्चितारः
प्र०
अर्चितासि
अर्चितास्थः
अर्चितास्थ
म०
अर्चितास्मि
अर्चितास्वः
अर्चितास्मः
उ०

लृट्
अर्चिष्यति
अर्चिष्यतः
अर्चिष्यन्ति
प्र०
अर्चिष्यसि
अर्चिष्यथः
अर्चिष्यथ
म०
अर्चिष्यामि
अर्चिष्यावः
अर्चिष्यामः
उ०

लोट्
अर्चतु
अर्चतात्
अर्चताम्
अर्चन्तु
प्र०

लो॰ अर्वतु अर्वतात् अर्वन्तु
पा॰ १॰ अर्वतम्
अर्वत
धा॰
म॰
अर्वाणि
अर्वाव
अर्वाम
उ॰
लङ्.
आर्वत्
आर्वताम्
आर्वन्
प्र॰
आर्वः
आर्वतम्
आर्वत
म॰
आर्वम्
आर्वाव
आर्वाम
उ॰
विधिलिङ्
अर्वेत्
अर्वेताम्
अर्वेयुः
प्र॰
अर्वेः
अर्वेतम्
अर्वेत
म॰
अर्वेयम्
अर्वेव
अर्वेम
उ॰
आशीर्लिङ्.
अर्व्यात्
अर्व्यास्ताम्
अर्व्यासुः
प्र॰
अर्व्याः
अर्व्यास्तम्
अर्व्यास्त
म॰
अर्व्यासम्
अर्व्यास्व
अर्व्यास्म
उ॰
लुङ्.
आर्वीत्
आर्विष्टाम्
आर्विषुः
प्र॰
आर्वीः
आर्विष्टम्
आर्विष्ट
म॰
आर्विषम्
आर्विष्व
आर्विष्म
उ॰
लृङ्.
आर्विष्यत्
आर्विष्यताम्
आर्विष्यन्
प्र॰
आर्विष्यः
आर्विष्यतम्
आर्विष्यत
म॰
आर्विष्यम्
आर्विष्याव
आर्विष्याम
उ॰

40

स्रु गतौ

स्रु धातु गत्यर्थक है

लट्

स्रवति
स्रवतः
स्रवन्ति
प्र०

स्रवसि
स्रवथः
स्रवथ
म०

स्रवामि
स्रवावः
स्रवामः
उ०

लिट्

सुस्राव
सुस्रुवतुः
सुस्रुवुः
प्र०

सुस्रोथ
सुस्रुवथुः
सुस्रुव
म०

सुस्राव सुस्रव
सुस्रुव
सुस्रुम
उ०

लुट्

स्रोता
स्रोतारौ
स्रोतारः
प्र०

स्रोतासि
स्रोतास्थः
स्रोतास्थ
म०

स्रोतास्मि
स्रोतास्वः
स्रोतास्मः
उ०

लृट्

स्रोष्यति
स्रोष्यतः
स्रोष्यन्ति
प्र०

स्रोष्यसि
स्रोष्यथः
स्रोष्यथ
म०

स्रोष्यामि
स्रोष्यावः
स्रोष्यामः
उ०

लोट्

स्रवतु स्रवतात्
स्रवताम्
स्रवन्तु
प्र०

स्रव स्रवतात्
स्रवतम्
स्रवत
म०

स्रवाणि
स्रवाव
स्रवाम
उ०

लङ्

धातुरूपावली

५६

४२

३९

41

नं· ४८